

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

GUIDELINES FOR ELDERLY WICKERWORK GROUP'S MANAGEMENT IN NONGKHAM COMMUNITY
NONGPLUANG SUBDISTRICT, PRATHAI DISTRICT, NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

ประสิทธิ์ เดชบุรีรัมย์¹

Prasit Detburiram¹

ผศ.ดร.ปิยาภรณ์ ศิริพานุมาศ²

Asst Prof Dr.Piyaporn Siripanumas²

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา และ 2) เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ คณะกรรมการบริหารกลุ่มและสมาชิกกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการประชุมระดมสมอง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษาพบว่า

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม พบว่า 1) ด้านการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่ม พบว่ามีการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ สมาชิกขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่ม การวางแผนแบ่งงานในกลุ่มไม่ชัดเจน 2) ด้านการบริหารจัดการเงินทุน พบว่ามีการแบ่งปันเงินงบประมาณให้สมาชิกดำเนินการเอง และใช้เงินไม่ตรงวัตถุประสงค์ส่งผลให้ไม่มีเงินลงทุนอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ พบว่า สมาชิกต่างก็จัดหาวัสดุอุปกรณ์มาดำเนินการเอง ทำให้ต้องซื้อในราคาสูงและไม่มีคุณภาพ 4) ด้านการบริหารจัดการ พบว่า ไม่มีการจัดการภายในกลุ่มที่แท้จริง กรรมการไม่มีความรู้ในเรื่องการดำเนินงานของกลุ่ม

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม พบว่า

- 1) ด้านการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่ม ผู้นำหรือประธานกลุ่มต้องมีความสามารถในการติดต่อประสานงาน และสมาชิกกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน อีกทั้งต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกทุกคนอย่างชัดเจน
- 2) ด้านการบริหารจัดการเงินทุน กลุ่มควรมีแนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณอย่างชัดเจน บริหารจัดการเงินทุนให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ
- 3) ด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ ให้มีแผนการจัดหาวัสดุในท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูง
- 4) ด้านการบริหารจัดการ การจัดการภายในกลุ่มโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิก และต้องมีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกให้ทราบบทบาท อำนาจหน้าที่ตนเองภายในกลุ่ม การบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ สมาชิกมีการสร้างเครือข่าย มีแผนการตลาด และการพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพ

คำสำคัญ : แนวทาง/การบริหารจัดการ /กลุ่มอาชีพ/ผู้สูงอายุ

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น

² อาจารย์ประจำสาขาสาธารณสุขชุมชน คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

ABSTRACT

This research aims to investigate. 1) the state of problems in elderly wicker work group's management in Nong Kham Community Nongpluang Subdistrict, Prathai District, Nakhonratchasima province. And 2) to study guidelines for elderly wicker work group's management in Nong Kham Community Nongpluang Subdistrict, Prathai District, Nakhonratchasima province. The target groups, including the Board of Directors and 17 members of Nongkham' elderly wicker work group. The tools used in this research including interview form and brainstorming meeting. The data were conducted by content analysis. The results showed that.

The state of problems in elderly wicker work group's management in Nong Kham Community finds that: 1) the member management showed loose confederation, lack of knowledge and not clear delegate. 2) The budget management: they distributed all of the budget to each members so they could not reach the goal of the objective. 3) materials management the members seek raw material by themselves so they had purchased at high-priced but low quality. 4) management: found that do not operate the group because of lack of knowledge .

Guidelines for elderly wicker work group's management in Nong Kham Community were 1) management of membership: the leader or president must have the ability to cooperate, dare to decided and members should do participate in the work. Also they should clearly delegate the responsible to the member. 2) The budget management: the group should have a clear guidelines budget management, manage the budget by systematic and effective. 3) The materials management: they should have plans for seeking high quality material in the community. 4) The management: management within group by use the principles of involved in the management of the group's member, training or educate the member about the role, management systematically, members network forming, setting market plan and develop the production at high quality.

Keyword : Guidelines/Management/Wickerwork group/Elderly

บทนำ

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในฐานะหน่วยงานสนับสนุนส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีศักยภาพในการจัดบริการสวัสดิการสำหรับผู้สูงอายุและภารกิจที่ต้องทำเพื่อตอบสนองความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตของผู้สูงอายุและประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่การเป็นสังคมผู้สูงอายุ (Aging society) การเพิ่มขึ้นของผู้สูงอายุในอัตราเร่งที่เร็วขนาดนี้จำเป็นที่หน่วยงานต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยฉบับปี 2550 ได้ระบุให้เป็นองค์กรหลักในการจัดบริการสาธารณะให้กับประชาชน โดยเฉพาะจัดสวัสดิการจำเป็นที่ต้องมีการกำหนดมาตรการและเตรียมการเพื่อรองรับสถานการณ์

ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2552 มาตรา 66 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม และมาตรา 68 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอีก 13 ข้อ เช่น ให้น้ำเพื่อการบริโภค อุปโภค และการเกษตร ให้มีการส่งเสริมกลุ่มเกษตรและกิจการสหกรณ์ ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว บำรุงและส่งเสริมอาชีพของราษฎรฯ (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (2552:25-26) อีกทั้งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 มาตรา 10 (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ (2555:52) ได้กำหนดให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็กเยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุกระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่างๆ เกี่ยวกับการคุ้มครองสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ ดังนี้ มาตรา 10 (5) ร่วมมือประสานงานกับราชการ บริหารงาน ส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนองค์กรอื่นในการจัดให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครองการส่งเสริมและการสนับสนุนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง และมาตรา 11 (3) ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง ส่งเสริม และสนับสนุนการประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอประจักษ์ จัหวัดนครราชสีมา มีพื้นที่ทั้งสิ้น 26,352 ไร่หรือ 42.35 ตารางกิโลเมตรโดยมีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 12 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือน 1,347 ครัวเรือน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 5,649 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีหน้าที่พัฒนาตำบลทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรม และมีหน้าที่บำรุงส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎรโดยส่งเสริมให้ราษฎรมีงานทำ มีรายได้เพิ่มขึ้น สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มอาชีพให้มีความสามารถในการผลิต การตลาดและการบริหารจัดการกลุ่มให้มีความเข้มแข็งและการพัฒนาต่อไป (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง, 2555)

กลุ่มอาชีพในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง มีทั้งหมด 13 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มสายรัด, กลุ่มเย็บผ้าวน หมู่ 1 2. กลุ่มเลี้ยงสุกรขุนหมู่ 2 3. กลุ่มปลูกผักปลอดสารพิษหมู่ 3 4. กลุ่มเครื่องประดับนิล หมู่ 4 5. กลุ่มทอผ้าไหมหมู่ 5 6. กลุ่มเลี้ยงโคหมู่ 6 7. กลุ่มกองทุนปุ๋ยหมู่ 7 8. กลุ่มเลี้ยงปลาหมู่ 8 9. กลุ่มปลูกหม่อนเลี้ยงไหมหมู่ 9 10. กลุ่มจักสานของผู้สูงอายุหมู่ 10 11. กลุ่มทอเสื่อกกหมู่ 11 12. กลุ่มกองทุนปุ๋ยเพื่อการผลิตหมู่ 12 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงได้ส่งเสริมกลุ่มอาชีพโดยการฝึกอบรมเพิ่มทักษะในด้านการบริหารจัดการการสนับสนุนงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ตลอดจนศึกษาดูงานกลุ่มอาชีพที่ประสบผลสำเร็จ จึงได้ตั้งเป้าหมายถึงความสำเร็จของโครงการอยู่ที่ยการขยายประเภทและขนาดของกลุ่มอาชีพ รวมทั้งสามารถเพิ่มรายได้ให้แก่ครอบครัวอันจะช่วยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม (องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง, 2555)

กลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามเป็นกลุ่มอาชีพหนึ่งที่น่าสนใจ เพราะกลุ่มนี้มีเฉพาะผู้สูงอายุมารวมกลุ่มกันเพื่อประกอบอาชีพจักสาน และยังเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ มีรายได้เพิ่มขึ้นสำหรับครอบครัว ถ้าเพียงจะรอคอยให้ลูกหลานดูแลและรับเงินเบี้ยยังชีพจากทางรัฐให้คงไม่พอใช้ในชีวิตรประจำวัน ผู้สูงอายุที่มีงานทำจะสนุกกับการที่ได้

ทำงานและมีรายได้ ซึ่งจะทำให้มีผลดีต่อด้านร่างกายและจิตใจ ลดอัตราการเจ็บป่วยและลดการพึ่งพิงได้และ ความใกล้ชิดระหว่างสมาชิกในครอบครัว ญาติ และกลุ่มเพื่อนจะช่วยให้ผู้สูงอายุเห็นคุณค่าของตนเอง ภูมิใจและมีความสุขที่ลูกหลานและสังคมยอมรับ ในด้านการเป็นตัวตนหรืออัตลักษณ์ของการเป็นผู้สูงอายุที่ดีที่ได้ทำประโยชน์ให้กับตนเองและสังคม แต่จากการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามพบปัญหาในการบริหารจัดการ คือ กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มการดำเนินการแต่ลักษณะการบริหารจัดการเป็นไปแบบหลวมๆ ไม่มีการบริหารจัดการที่เป็นระบบ ขาดการมีส่วนร่วม ขาดเงินทุนหมุนเวียน ขาดความรู้ด้านการตลาด ขาดสถานที่ประกอบการ ไม่มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และหาตลาด ขาดการประสานงานอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเกิดคำถามว่า ทำไมการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม จึงไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้น ผู้ศึกษาในฐานะที่เป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวงมีความสนใจและวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม และศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนากลุ่มอาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้จะทำการศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการบริหารจัดการและแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม โดยยึดหลักการบริหาร 4M ได้แก่ คน (Man) เงิน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และการจัดการ (Management)

ขอบเขตประชากรศึกษาเฉพาะสมาชิกกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 17 คนโดยใช้วิธีการศึกษาวิจัยคือ สอบถามและสัมภาษณ์คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพ และการประชุมระดมสมองเพื่อหาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ผู้เข้าร่วมประชุมประกอบไปด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับอำเภอ 1 คน เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมกลุ่มอาชีพ 1 คนสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล 2 คน กรรมการกลุ่มอาชีพจักสานผู้สูงอายุ 5 คน รวมจำนวน 11 คน

ซึ่งการศึกษาในครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคือ แบบสัมภาษณ์ และการประชุมระดมสมอง เพื่อศึกษาถึงสภาพปัญหา และแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุ บ้านหนองขาม ข้อมูลที่ได้นำมารวบรวมผลและวิเคราะห์เนื้อหาแล้วนำมาเสนอในรูปความเรียง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา มีประเด็นสำคัญและน่าสนใจได้ค้นพบตามวัตถุประสงค์ของการศึกษานำมาสรุปผลและอภิปรายผลได้ดังนี้

สภาพปัญหาการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามพบว่า

- 1) ด้านการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม สภาพของการรวมกลุ่มมีการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ สมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่ม แยกงานกันไปทำที่บ้านของตนเอง ต่างคนต่างทำ ทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำออกมามากและขายไม่ได้ การมอบหมายงานในกลุ่มไม่ชัดเจน ปัญหาจัดโครงสร้างการบริหารกลุ่มไม่ชัดเจน สมาชิกไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายได้
- 2) ด้านการบริหารจัดการเงินทุน สภาพการเงินกลุ่มได้ของงบประมาณจากทางองค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง จำนวน 20,000 บาท และจากการสมทบลงหุ้นของสมาชิกอีก 1,700 บาท ปัญหาการบริหารจัดการด้านเงินงบประมาณ นำเงินที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วนำมาแบ่งปันกันไปจัดซื้อวัสดุมาผลิตเครื่องจักสาน สมาชิกบางคนไม่นำเงินไปใช้ตรงวัตถุประสงค์ ไม่มีการการออมเงินไว้เป็นกองทุนกลุ่มอาชีพ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเงินกลุ่ม และมีงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ
- 3) ด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ สภาพทั่วไปสมาชิกไปหาวัสดุอุปกรณ์ต่างคนต่างไปหาซื้อวัสดุอุปกรณ์มาดำเนินการเองเพราะได้แบ่งปันเงินทุนไปกันแล้ว ปัญหา ที่พบวิธีการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ของกลุ่มไม่มีการกำหนดการจำแนกแบ่งชนิดผลิตภัณฑ์การจักสานให้กับสมาชิกกลุ่มไปดำเนินการ จัดหาวัสดุไม่เหมาะสมไม่เพียงพอ และมีราคาสูง ทำให้ได้วัสดุมาใช้ในการผลิต ไม่มีคุณภาพมีผลิตภัณฑ์ซ้ำๆ กัน
- 4) ด้านการบริหารจัดการ สภาพด้านการบริหารจัดการพบว่า มีการแบ่งอำนาจหน้าที่กันในการทำงานตามในข้อบังคับของกลุ่มเท่านั้น ปัญหา พบว่าไม่มีการจัดการภายในกลุ่มที่แท้จริง กรรมการไม่มีความรู้ในเรื่องการดำเนินงานของกลุ่ม ไม่วางระบบการทำงาน ไม่ได้วางตำแหน่งความรับผิดชอบ การจัดการขบวนการผลิต ไม่มีการจัดทำแผนการตลาดทำให้สมาชิกต่างคนต่างผลิตปริมาณไม่คงที่บางช่วงมีการผลิตสินค้ามากล้นตลาดบางช่วงผลิตไม่เพียงพอ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการขาดเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำบัญชีไม่สามารถจัดทำบัญชี จึงไม่สามารถดำเนินงานและทำธุรกิจได้ ขาดการมีส่วนร่วมและการประสานงานภายในกลุ่มกับหน่วยงานสนับสนุนเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและพัฒนากลุ่มอาชีพ

แนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

- 1) ด้านการบริหารจัดการสมาชิกกลุ่ม ผู้นำหรือประธานกลุ่มต้องมีความสามารถในการติดต่อประสานงาน เป็นที่ยอมรับนับถือของสมาชิก ถ้าตัดสินใจสร้างความมั่นใจให้กับสมาชิกและสมาชิกกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ไว้วางใจซึ่งกันและกันอีกทั้งต้องแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบให้กับสมาชิกทุกคนอย่างชัดเจนตามความถนัดและความชำนาญ ส่งเสริมพัฒนาสมาชิกให้มีศักยภาพ เชิญวิทยากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการจักสานในรูปแบบต่างๆ และการบริหารกลุ่มให้เกิดประสิทธิภาพพร้อมทั้งพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่ทำให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภค และมีการติดตามผลการทำงานของกลุ่มส่งเสริมให้สมาชิกมีความรักความสามัคคีในกลุ่มและชุมชน ซึ่งจะทำให้ มีความสุขในการดำรงชีวิตและทำให้กลุ่มมีความเข้มแข็งตลอดไป
- 2) ด้านการบริหารจัดการเงินทุน เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาและพัฒนากลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุให้มีการสร้างรายได้อย่างยั่งยืนกลุ่มควรมีแนวทางการดำเนินงานการบริหารงบประมาณต้องมีคนรับผิดชอบอย่างชัดเจนหรือผู้ถูกกลุ่มต้องติดตามเงินที่สมาชิกยืมไปลงทุนและกำไรจากการขายสินค้าเพื่อทุนจะได้ไม่สูญหาย และมีการสรุปการบริหารการเงินให้สมาชิกทราบทำบัญชีรายรับรายจ่าย ควรมีแผนในการขอรับสนับสนุนสวัสดิการจากหน่วยงานของรัฐหรือจากองค์กรเอกชน และหาแหล่งเงินทุนเพิ่มเติม ที่สำคัญกลุ่มต้องมีทุนเริ่มจากการระดมหุ้น มีการแบ่งปันผลกำไรของกลุ่มหรืออาจจะ

จากสถาบันการเงินชุมชนกองทุนหมู่บ้านและเงินที่ได้รับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลนำมาบริหารจัดการให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อจะเป็นแนวทางในการพัฒนากลุ่มให้ยั่งยืน

3) ด้านการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ ให้มีแผนการจัดหาวัสดุในท้องถิ่นที่มีคุณภาพสูงช่วยให้การผลิตได้มากและมีต้นทุนที่ต่ำ แผนการรักษาอุปกรณ์เครื่องมือให้ใช้คงทนอยู่เสมอเพื่อลดต้นทุนในการลงทุน

4) ด้านการบริหารจัดการ การจัดการภายในกลุ่มโดยใช้หลักการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ทั้งในการกำหนดระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม การแสดงความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาการตรวจสอบติดตามการบริหารของคณะกรรมการ และต้องมีการอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกให้ทราบบทบาท อำนาจหน้าที่ตนเองภายในกลุ่ม มีการสร้างเครือข่ายและการพัฒนาการผลิต ปริมาณการผลิต คุณภาพการผลิต การให้ความรู้ทักษะอาชีพ การบัญชี การตลาด

อภิปรายผล

การศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา สามารถอภิปรายผลการศึกษา ได้ดังนี้

จากการศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการของกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามพบว่า กลุ่มมีสภาพปัญหาการบริหารจัดการ 1) ในด้านคน กลุ่มอาชีพจักสานบ้านหนองขามมีแต่ผู้สูงอายุทั้งหมดที่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม อาจจะเนื่องมาจากการทำงานบ้างแต่ด้วยใจรักงานด้านนี้ของผู้สูงอายุจึงมีการรวมกลุ่มกันขึ้นแต่เป็นการรวมกลุ่มกันแบบหลวมๆ สมาชิกในกลุ่มยังขาดความรู้ความเข้าใจในการรวมกลุ่ม แยกงานกันไปทำที่บ้านของตนเอง ต่างคนต่างทำทำให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำออกมามากและขายไม่ได้ การมอบหมายงานในกลุ่มไม่ชัดเจน ปัญหาจัดโครงสร้างการบริหารกลุ่มไม่ชัดเจน สมาชิกไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองที่ต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ได้สอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัยของ ชจรศักดิ์ วงศ์วิราช (2552 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยการศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพปลูกผักปลอดสารพิษ บ้านจำหู่ที่ 6 พบว่าสมาชิกในกลุ่มยังขาดความเข้าใจในการรวมกลุ่มรวมถึงยังไม่เข้าใจวัตถุประสงค์ที่แท้จริงในการรวมกลุ่มอาชีพ ผู้นำกลุ่มเป็นเพียงผู้นำนามธรรม โครงสร้างการรวมกลุ่มยังไม่เป็นในลักษณะที่เป็นรูปธรรมไม่มีผังโครงสร้างกลุ่ม ไม่มีกิจกรรมในการดำเนินงานของกลุ่ม เช่นการประชุมสมาชิกอย่างต่อเนื่อง 2) ในด้านเงินกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามประสบปัญหาดังนี้ สภาพปัญหาการบริหารจัดการด้านเงินงบประมาณนำเงินที่ได้รับจากองค์การบริหารส่วนตำบลและจากการลงทุนของสมาชิกแล้วนำมาแบ่งปันกันไปจัดซื้อวัสดุมาผลิตเครื่องจักสานสมาชิกบางคนไม่นำเงินไปใช้ตรงวัตถุประสงค์ ไม่มีการออมเงินไว้เป็นกองทุนกลุ่มอาชีพ ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบการเงินของกลุ่ม และมีงบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประยุทธ์ แก้วน้อย (2551 : บทคัดย่อ, อ้างในสุนทร ช่างถม, 2553 : 34) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานของกลุ่มอาชีพเทศบาลตำบลคลองโยง อำเภอพุทธมณฑล จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่าปัญหาของกลุ่มอาชีพคือ สมาชิกของกลุ่มนำเงินไปใช้ผิดประเภท ปัญหาด้านเงินทุนหมุนเวียนคือเงินทุนไม่เพียงพอ และสมาชิกกลุ่มอาชีพผิมนัดชำระหนี้ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ กลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขามพบว่า สมาชิกไปหาวัสดุอุปกรณ์ต่างคนต่างไปหาซื้อวัสดุอุปกรณ์มาดำเนินการเอง เพราะได้แบ่งปันเงินทุนไปกันแล้ว และปัญหาที่พบอีกวิธีการบริหารจัดการวัสดุอุปกรณ์ของกลุ่มไม่มีการแบ่งประเภทชนิดผลิตภัณฑ์ไปทำและวัสดุไม่เพียงพอ มีราคาสูง ทำให้ได้วัสดุมาใช้ในการผลิตไม่มีคุณภาพมี ผลิตภัณฑ์ซ้ำๆ กัน 4) ด้านการจัดการพบว่า มีการแบ่งอำนาจหน้าที่กันในการทำงานตามในข้อบังคับของกลุ่มเท่านั้น ไม่มีการจัดการภายในกลุ่มที่แท้จริง ไม่ได้วางตำแหน่งความรับผิดชอบในการดำเนินงานและการจัดการขบวนการผลิต อีกทั้งไม่มีการออกไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ตามตลาด ไม่มีการจัดทำแผนธุรกิจ ไม่มีการประชาสัมพันธ์ ขาดการมีส่วนร่วมและการประสานงานภายในกลุ่มเพื่อที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อนและพัฒนา กลุ่มอาชีพ

จากการศึกษาแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพจักสานของผู้สูงอายุบ้านหนองขาม ได้มีแนวทางการบริหารจัดการ ดังนี้ คือ 1) แนวทางการบริหารจัดการ ด้านคนควรมีการบริหารงานบริหารกลุ่มประกอบไปด้วยคณะทำงานของกลุ่มอาชีพ สมาชิกกลุ่มมีโครงสร้างการบริหารที่ชัดเจน มีคณะกรรมการบริหารจัดการกลุ่มคณะกรรมการได้คัดเลือกจากสมาชิกและมีผู้นำกลุ่มการบริหารงานกลุ่มเป็นการกำหนดหน้าที่โดยยึดความชำนาญเฉพาะอย่างเฉพาะบุคคล ในการจัดการสมาชิกกลุ่มจะต้องจัดให้มีการฝึกอบรม 2) การบริหารจัดการด้านการเงิน เป็นการจัดตั้งงบประมาณ เช่น การรวมเงินจากสมาชิกเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในการแก้ปัญหาสมาชิกที่เดือดร้อนในรูปการบริการเงินกู้เงินที่สมาชิกร่วมกันเรียกว่า เงินค่าหุ้น เพื่อนำมาใช้จ่ายในแต่ละงานของกลุ่มอาชีพเป็นกระบวนการที่จัดทำขึ้นมาเพื่อให้ได้เงิน รายได้ ผลกำไร มาใช้จ่ายเป็นทุนหมุนเวียนตามที่ได้ดำเนินการตามแผนที่วางไว้ 3) การบริหารจัดการด้านวัสดุอุปกรณ์ วัสดุหรือทรัพยากรควรเลือกซื้อหาในท้องถิ่นราคาต่ำแต่มีคุณภาพ เครื่องมือเครื่องใช้ของกลุ่มอาชีพควรต้องมีการบำรุงรักษาดูแลให้สามารถใช้งานได้ในช่วงเวลาที่ยาวนาน 4) การบริหารจัดการ มี 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่งเป็นการจัดการภายในกลุ่ม หมายถึงการสร้างรูปแบบหรือโครงสร้างตามแบบแผนอย่างมีระบบเพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและเกิดอำนาจในการปฏิบัติงาน วางระบบการทำงานตามบทบาทของกลุ่มมีการกำหนดภารกิจย่อยของกลุ่มกำหนดกรอบความรู้ความสามารถความถนัดของสมาชิกกลุ่ม การจัดกลุ่มต้องอาศัยความร่วมมือหลายๆ ฝ่ายแนวทางการบริหารจัดการกลุ่มดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ ส่วนที่สอง คือการบริหารการผลิตส่งเสริมการผลิต ผลผลิต ผลิตภัณฑ์โดยหาแหล่งสถานที่จำหน่ายในชุมชนและบริเวณพื้นที่ใกล้เคียง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานศึกษาวิจัยของ สุภา เดชเมือง (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษา แนวทางสนับสนุนกลุ่มอาชีพทำปุ๋ยชีวภาพบ้านใหม่พัฒนา ตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย พบว่า การบริหารจัดการกลุ่มอาชีพทำปุ๋ยชีวภาพบ้านใหม่พัฒนา ถือว่าเป็นวิสาหกิจชุมชน ซึ่งเกิดจากการรวมตัวกันของประชาชนในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีโครงสร้างและรูปแบบการบริหารงานที่ชัดเจน มีกฎระเบียบ ข้อบังคับที่ดี มีคณะกรรมการกลุ่มมีการกำหนดหน้าที่ของสมาชิกแต่ละคนไว้อย่างชัดเจนและทุกคนก็ปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด มีการจัดการผลิตเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ดี โดยมีการลงทะเบียนคุมไว้ทุกรายการและมีการแบ่งหน้าที่ในการรับผิดชอบในการดูแลรักษา ด้านวัตถุดิบ ได้เลือกซื้อวัตถุดิบในการผลิตที่เหมาะสม ด้านการผลิตทางกลุ่มยังเน้นการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพที่เหมาะสม มีการจัดการตลาดที่ดี ประกอบกับผู้นำมีความสามารถ สมาชิกกลุ่มมีคุณภาพ มีความร่วมมือ มีความสามัคคีของสมาชิกภายในกลุ่ม อีกทั้งได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงพึ่งตนเอง ในการดำรงชีวิต และนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์อีกด้วย

ข้อเสนอแนะและเสนอแนะแนวทางการนำผลการวิจัยไปใช้

1) กลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ต้องการการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพให้ประสบความสำเร็จต้องมีการวางแผนงานที่ดีทั้งแผนการผลิต แผนการตลาด และแผนพัฒนาบุคลากร เพื่อให้สามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายโดยใช้ คน เงินทุน และวัสดุอุปกรณ์ ได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ควรส่งเสริมและสนับสนุนการรวมกลุ่มและการพัฒนากลุ่มอาชีพโดยบูรณาการงานด้านส่งเสริมอาชีพ ควรเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้านเงินทุนและการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ของกลุ่มให้มากขึ้น และต้องมีการติดตามประเมินผล เพื่อขยายผลต่อไป

3) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสนับสนุนผู้สูงอายุให้มีอาชีพ เพิ่มอายุของการปลดเกษียณของวัยทำงานให้สูงขึ้นทำให้ผู้สูงอายุมีอาชีพมีงานทำ ทำให้ร่างกายแข็งแรงลดการเจ็บป่วยและลดการพึ่งพิง เพื่อให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกรู้ว่าตนเองมีคุณค่าในตัวเอง การให้สังคมยกย่องยอมรับลูกหลานดูแลและมีรายได้สำหรับใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

4) ควรมีการศึกษาถึงศักยภาพของชุมชนและสภาพการผลิต การตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาดของแต่ละกลุ่มอาชีพอื่นภายในตำบล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการและพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ให้คนในชุมชนต่อไป

5) ควรศึกษาวิจัยถึงวิธีการรวมกลุ่มและการส่งเสริมสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ ที่เหมาะสมกับคุณลักษณะของกลุ่มผู้สูงอายุและกลุ่มต่างๆ เช่น การรวมกลุ่มด้านการแพทย์สาธารณสุข และด้านการประกอบอาชีพ

เอกสารอ้างอิง

- ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช.(2552).การศึกษารูปแบบการบริหารจัดการกลุ่มอาชีพเกษตรผักปลอดสารพิษบ้านจำ หมู่ที่6 ตำบลปรางคก
อำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง.ค้นเมื่อ 8 พฤษภาคม 2555, จาก <http://www.oknation.net/blog/koopai/2009/06/12/entry-4>
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.(2552).พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่6) พ.ศ.2552,
ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 126 ตอนที่ 84 ก (6 พฤศจิกายน 2552) : 8. เอกสารอัดสำเนาสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก
เยาวชนผู้ด้อยโอกาสและผู้สูงอายุ.[ม.ป.ท]. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ.2546. กระทรวงพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
สุภา เดชเมือง.(2553). แนวทางการสนับสนุนกลุ่มอาชีพทำปุ๋ยชีวภาพบ้านใหม่พัฒนา ตำบลศรีวิไล อำเภอศรีวิไล จังหวัดหนองคาย.
รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองส่วนท้องถิ่น
วิทยาลัยการปกครองส่วนท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนทร ช่างถม.(2553).การประเมินโครงการส่งเสริมกลุ่มอาชีพขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง อำเภอประทาย
จังหวัดนครราชสีมา.รายงานการศึกษาอิสระปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตวิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง.(2555).สภาพทั่วไปและข้อมูลพื้นฐาน.นครราชสีมา:องค์การบริหารส่วนตำบลหนองพลวง
อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา.